

Mottagare
Regionstyrelsen

Remiss av förslag till riksintresseanspråk för drivmedelsdepåer och energihamnar för energidistribution av drivmedel och bränslen

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen beslutar att till Länsstyrelsen i Gotlands län inlämna upprättat förslag till yttrande.

Sammanfattning

Energimyndigheten är enligt hushållsförordningen ansvarig att lämna uppgifter och hålla dessa uppdaterade avseende riksintresseanspråk för mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för energiproduktion och energidistribution enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Energimyndigheten har remitterat en sektorsbeskrivning för riksintresseanspråk för energiproduktion och energidistribution med kriterier för utpekande av riksintresseanspråk för olika delar av energisystemet. Länsstyrelsen önskar få in synpunkter från kommunen på sektorsbeskrivningen inklusive kriterierna, den generella värdebeskrivningen och de specifika områdena.

Detta remissvar avgränsas till att behandla **Kriterier för riksintresseanspråk för drivmedelsdepåer** och tillhörande **övergripande värdebeskrivning för riksintresse för drivmedelsdepåer och energihamnar för energidistribution av drivmedel och bränslen**.

Förslaget innehåller vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att depåer och hamnar ska utgöra ett riksintresseanspråk liksom en beskrivning av depåinfrastrukturen. Energimyndigheten bedömer att mark- och vattenområdena för samtliga större regionala energihamnar och depåer för flytande drivmedel, råolja och bränslen bör bli utpekade som ett riksintresseanspråk för energidistribution enligt 3 kap. 8 § andra stycket miljöbalken.

Depåerna har placerats i strategiska lägen för att energidistribution av drivmedel ska bli så effektiv som möjligt. Vid placeringen av respektive depå har Energimyndigheten därför tagit hänsyn till var de andra depåerna är placerade. Energimyndigheten pekar ut ett sådant anspråk på Gotland. Det framgår inte av remissen någon exakt lokalisering.

Remissen har hanterats av representanter från enhet strategisk planering på samhällsbyggnadsförvaltningen, hamnavdelningen på teknikförvaltningen och

enheten för beredskap och säkerhetsskydd på regionstyrelseförvaltningen.

Ärendebeskrivning

Energimyndigheten är enligt hushållsförordningen ansvarig att lämna uppgifter och hålla dessa uppdaterade avseende riksintresseanspråk för mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för energiproduktion och energidistribution enligt 3 kap. 8 § miljöbalken.

Energimyndigheten har remitterat en sektorsbeskrivning för riksintresseanspråk för energiproduktion och energidistribution med kriterier för utpekande av riskintresseanspråk för olika delar av energisystemet. Länsstyrelsen önskar få in synpunkter från kommunen på sektorsbeskrivningen inklusive kriterierna, den generella värdebeskrivningen och de specifika områdena.

Region Gotlands förslag till remissvar avgränsas till att behandla Kriterier för riksintresseanspråk för drivmedelsdepåer och tillhörande övergripande värdebeskrivning för riksintresse för drivmedelsdepåer och energihamnar för energidistribution av drivmedel och bränslen.

Energimyndigheten betonar vikten av att identifiera och skydda mark- och vattenområden som är av riksintresse för energiproduktion och energidistribution. Energimyndighetens riksintresseanspråk är inte rättsligt bindande men är vägledande för den beslutande myndigheten som i ett granskningsyttrande anger statens åsikt i frågan om bedömningen kring mark- och vattenanvändningen. Det är därmed också avgörande i identifieringen av riksintresseanspråken att det finns en risk för konflikt med annan markanvändning för att det ska finnas ett behov av ett utpekande. Det är först vid en prövning om ändrad markanvändning som ett riksintresseanspråk får betydelse och där rättsliga beslut fattas utifrån någon av de lagar som ska tillämpa hushållningsbestämmelserna. Det kan exempelvis ske genom beslut enligt plan- och bygglagen eller miljöbalken.

I Energimyndighetens uppdrag ligger att verka för en samhällsekonomisk effektiv energiförsörjning och en energianvändning som förenar försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet.

Kriterier för riksintresseanspråk för drivmedelsdepåer

Följande kriterier har använts vid utpekandet av riksintresseanspråk för drivmedelsdepåer, där minst ett av kraven ska vara uppfyllt:

- Mark- och/eller vattenområdet eller anläggningen är viktig för energiöverföringen i ett internationellt perspektiv.
- Mark- och/eller vattenområdet innebär ett strategiskt läge för energidistribution.
- Mark- och/eller vattenområdet har stor betydelse för att stärka totalförsvaret.
- Mark- och/eller vattenområdet är särskilt viktigt för drivmedels- och bränsledistribution nationellt eller regionalt.

Beskrivning av depåinfrastrukturen

Näringslivet äger den svenska depåinfrastrukturen för drivmedel och bränslen och denna är central för Sveriges drivmedelsförsörjning. Depåerna och

Energihamnarna utgör ett sammanhängande nät av lagrings- och distributionsförmåga där samtliga fyller en viktig funktion för Sveriges energiförsörjning och varje depå och energihamn utgör en väsentlig del av helheten. Totalt rör det sig om 21 depåorter i Sverige varifrån majoriteten av allt drivmedel och bränsle som används i Sverige distribueras. Detta kan liknas med stamnätet för elförsörjningen.

En depå för drivmedel och bränslen utgörs övergripande av följande delar:

- Hamnanläggning – Lossnings- och lastningsplats för fartyg
- Lagringsplats – Cisterner ovan jord eller i bergrum
- Rörledningsgator
- Gasåtervinningsanläggning
- Utrustning för skydd och kontroll av volymer
- Utlastningsplats för land (Tankbil/Järnväg)
- Reningsanläggning för vatten, oljeavskiljare och system
- Byggnader

Energimyndigheten bedömer att flytande drivmedel har en central roll för energiförsörjningen till minst år 2050, trots pågående elektrifiering av transportsektorn. För tung trafik på väg, fartyg, flyg och reservkraft bedömer Energimyndigheten att flytande drivmedel kommer ha en avgörande betydelse till minst år 2050 för totalförsvaret. För totalförsvaret har flytande drivmedel en avgörande betydelse för både transporter och reservkraft och för att kunna underhålla infrastruktur med bitumen.

Depåerna och energihamnarnas infrastruktur gör det möjligt att drivmedelsförsörja samhällsviktig verksamhet för transporter och reservkraft. Respektive depåort försörjer tankstationer regionalt med drivmedel, exempelvis lantbrukets maskiner, distribution av läkemedel och blåljusverksamhet. Samhällsviktig verksamhet har begränsade möjligheter att på egen hand finansiera för och lagerhålla drivmedel eller tillhörande logistikförmåga. Totalförsvaret har ett behov av att depåernas och energihamnarnas verksamhet fungerar under alla nivåer av störningar.

Det militära försvaret är beroende av att den civila drivmedelsförsörjningen fungerar effektivt. Försvarsmakten anskaffar sitt drivmedel från samma aktörer som försörjer den civila delen av försvaret. Även ur ett Natoperspektiv är Sveriges infrastruktur för depåer och energihamnar av betydelse.

Energimyndigheten bedömer att mark- och vattenområdena för samtliga större regionala energihamnar och depåer för flytande drivmedel, råolja och bränslen bör bli utpekade som ett riksintresseanspråk för energidistribution enligt 3 kap. 8 § andra stycket miljöbalken.

Depåerna har placerats i strategiska lägen för att energidistribution av drivmedel ska bli så effektiv som möjligt. Vid placeringen av respektive depå har därför hänsyn tagits till var de andra depåerna är placerade. I remissen redovisas i Figur 1. generella lokaliseringar av de depåer och energihamnar som föreslås pekats ut som riksintresseanspråk för energidistribution, varav en

föreslås på Gotland. Med hänsyn till sekretess/känsliga uppgifter som beskrivs i avsnitt 1.3 så redovisas ingen exakt lokalisering.

Påverkansområde

Idag finns inga nationella riktlinjer för påverkansområde för olika typer av miljöfarliga verksamheter. Individuella utredningar per depå behöver göras om ny verksamhet ska planeras i närheten. Det finns sedan tidigare ett ställningstagande av statliga myndigheter gällande verksamhet med storskalig kemikaliehantering. Depåerna har storskalig kemikaliehantering, vilket innebär att närmare än 100 meter ifrån verksamhetens fasthetsgräns bör ingen etablering tillåtas för annat ändamål än industri, eller annan verksamhet eller bebyggelse där människor inte vistas under längre tid. För avstånd närmare än 250 meter bör risker närmare utredas och om särskilda skyddsåtgärder behövs för verksamheter som omfattar bostäder och platser där människor vistas längre tid.

Bedömning

Remissen har hanterats av representanter från strategisk planering på samhällsbyggnadsförvaltningen, hamnavdelningen på teknikförvaltningen och enheten för beredskap och säkerhetsskydd på regionstyrelseförvaltningen. För att besvara remissen har antaganden gjorts utifrån befintlig infrastruktur när det kommer till lokalisering.

Den sammanvägda bedömningen är att förslaget riksintresseanspråk är väl beskrivet och att kriterierna för utpekande av drivmedelsdepåer ligger i linje med det föreslagna anspråket på Gotland.

Region Gotland ser positivt på Energimyndighetens förslag att peka ut energihamnen som riksintresse för energidistribution enligt 3 kap. 8 § miljöbalken, och delar myndighetens bedömning att hamnens och depåernas funktion utgör en samhällsviktig del av Sveriges energiförsörjning och totalförsvaret. Utpekandet stärker förutsättningarna för långsiktig planering, robusthet och framtida utveckling av verksamheten.

Långsiktigt skydd för samhällsviktig infrastruktur

Utpekandet av Visby hamn ger ett tydligt erkännande av hamnens strategiska betydelse för energiförsörjningen regionalt och nationellt. Det stärker skyddet mot planering och exploatering som annars riskerar att försvåra verksamheten.

Förutsägbarhet i fysisk planering

Genom riksintresset tydliggörs hamnens roll i kommunal planering. Det skapar stabilitet och långsiktighet för investeringar, underhåll och verksamhetsutveckling.

Stärkt beredskap och totalförsvaret

Hamnens roll i drivmedelsförsörjning till samhällsviktiga funktioner, reservkraft och transportsektor är en förutsättning för ett fungerande totalförsvaret. Riksintresseutpekandet ger ett viktigt stöd för att denna roll beaktas i framtida planering och samverkan.

Synpunkter och förutsättningar att beakta:

Samtidigt vill Region Gotland betona vikten av att:

- Riksintresset inte medför onödiga begränsningar för fortsatt utveckling och anpassning av verksamheten inom hamnområdet.
- Det bör säkerställas att tillstånds- och planprocesser för effektivisering, utbyggnad eller nya energislag inte försvåras.
- Riskavstånd och skyddszoner tillämpas proportionerligt och med hänsyn till lokala förhållanden, så att hamnens och andra befintliga verksamheter utvecklingsmöjligheter inte hämmas.
- Samordning sker med andra befintliga riksintressen för kommunikation och sjöfart, så att dessa förstärker varandra snarare än motverkar.
- Preciseringar kring eventuellt påverkansområde och vad som är att betrakta som påtaglig skada på riksintresset görs av myndigheten. Region Gotland önskar bli informerad om och involverad i den kommande processen.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-11-10

Remiss av förslag till riksintresseanspråk för drivmedelsdepåer och energihamnar för energidistribution av drivmedel och bränslen, inkom 2025-09-30

Tabeller riksintresse depåer, inkom 2025-10-16

Övergripande värdebeskrivning för riksintresse för drivmedelsdepåer och energihamnar för energidistribution av drivmedel och bränslen, inkom 2025-10-16

Sektorsbeskrivning för riksintresse för energiproduktion och energidistribution, inkom 2025-10-16

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till

Länsstyrelsen på Gotland. Märk med dnr 3937-2025